

Spor oko ratne odštete u Bosni

Author: [Maja Bjelajac](#)

Bosanski Srbi kažu da su zahtevi više stotina stanovnika Sarajeva politički motivisani.

Piše: Maja Bjelajac iz Banja Luke (TU br. 675, 10. januar 2011.)

Zahteve za isplatu ratne odštete, koje je uputilo nekoliko stotina Sarajlija, lideri bosanskih Srba opisuju kao „organizovanu političku akciju“ protiv Republike Srpske (RS).

Vlasti RS-a su prošlog meseca saopštile da im je iz Udruženja civilnih žrtava rata Sarajevskog kantona stiglo 1,400 zahteva za odštetu – u ukupnom iznosu od oko 470 miliona eura – zbog patnji koje su stanovnici prestonice preživeli tokom rata koji je trajao od 1992. do 1995.

Pravni osnov tih zahteva za odštetu proističe iz presude Haškog tribunala koja je izrečena bivšem komandantu Sarajevsko-romanijskog korpusa Vojske Republike Srpske (VRS), generalu Stanislavu Galiću.

Galiću je 2006. u žalbenom postupku izrečena doživotna kazna zatvora za zločine koji su u gradu pod opsadom bili počinjeni nad civilima. Za vreme snajperske i artiljerijske kampanje koja je trajala 44 meseca ubijeno je oko 12,000 Sarajlija, dok ih je mnogo više ranjeno.

Vlada RS-a treba da do 13. januara odgovori na svaki od 1,400 zahteva, ili će se u protivnom smatrati da im se ne protivi. Opštinski sud u Sarajevu bi potom mogao doneti presudu po kojoj bi RS bila dužna da isplati žrtve.

Političari iz RS-a su gnevno reagovali na pokretanje ove pravne procedure.

Predsednik bosanskih Srba, Milorad Dodik, izjavio je za lokalne medije: „Obično tužbe šalju pojedinci, a ovde se odjednom pojavilo 1,400 ljudi, što dokazuje da se radi o organizovanoj političkoj akciji i ataku na RS.“

Pravobranilac RS-a, Slobodan Radulj, rekao je novinarima: „Ovo nema nikakve veze sa pravom i usmereno je na slabljenje ekonomije RS-a.“ On je kazao da vlasti koriste „sve raspoložive izvore“ kako bi zahteve za odštetu procesuirale do isteka roka, ali je osporio njihovu pravnu vrednost, tvrdeći da su nepotpuni i lišeni neophodnih dokaza.

Udruženje civilnih žrtava rata odbacilo je tvrdnje političara iz RS-a da su zahtevi za odštetu politički motivisani.

„Pravosuđe je dužno da pruži satisfakciju žrtvama, a mi smo u svemu ovome žrtve. Nemamo ničiju podršku, ali pravda je na našoj strani i to je ono što nam je važno“, izjavila je predsednica Udruženja, Senida Karović.

Sekretar Udruženja, Muzafer Teskeredžić, smatra da su zahtevi za odštetu nepotrebno ispolitizovani i dodaje da je „jedini razlog zbog kojeg su tužitelji pokrenuli postupak to što su bili ranjeni u ratu, ili što su im ubijeni članovi uže porodice“.

Novoizabrani premijer RS-a, Aleksandar Džombić, izjavio je kako su nerealna očekivanja žrtava da će biti isplaćene u gotovini i da će eventualne naknade biti u vidu obveznica RS-a.

„Pravni okvir za isplatu odštete civilnim žrtvama rata je jasan – možemo dati obveznice na 14 godina, sa određenim grejs-periodom“, kazao je on.

Teskeredžić, međutim, kaže da to ne dolazi u obzir, i tvrdi da je međunarodnim pravom propisano da vrsta odštete koju traže stanovnici Sarajeva ne može biti isplaćena u obveznicama.

„To mora biti isplaćeno u gotovini. Govorimo o nadoknadi za izgubljene udove, za ubijene članove porodice. Obveznice neće biti prihvaćene“, kazao je on.

Teskeredžić je dodao i da će se Udruženje, ukoliko to bude neophodno, obratiti i Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu, kao i da su u pripremi novi zahtevi za odštetu.

„Ovo nije konačan broj. Mi smo u svakodnevnom kontaktu sa članovima Udruženja, koji su taj status stekli u skladu sa zakonom. To znači da samo oni koji imaju dokaz da su bili ranjeni, ili da su tokom opsade izgubili nekog člana porodice, mogu zahtevati odštetu preko našeg udruženja“, objasnio je Teskeredžić.

Kao pravobranilac RS-a, Radulj je početkom ovog meseca za lokalne medije izjavio da je u njegovu

kancelariju stigao i izvestan broj zahteva za odštetu koje su uputili stanovnici Tuzle (grada u Bosanskoj Federaciji), tražeći nadoknadu za patnje koje su im nanete u napadu koji je VRS na taj grad izvršila 1995. godine.

Pravni osnov za te tužbe pruža presuda koja je pred bosanskim Državnim sudom izrečena u postupku protiv bivšeg generala VRS-a, Novaka Đukića. U septembru prošle godine, Đukić je kažnjen sa 25 godina zatvora zbog toga što je 25. maja 1995. naredio granatiranje Tuzle u kojem je poginula 71 osoba, dok ih je ranjeno 150.

Radulj je izjavio da će njegova kancelarija tražiti da ti zahtevi budu odbačeni, jer RS ne može biti smatrana odgovornom za postupke pojedinaca.

I dok RS pokušava da se izbori sa brojnim zahtevima za odštetu, bosanski Srbi koji su bili žrtve rata tek treba da upute slične zahteve Federaciji.

Po rečima predsednika Saveza udruženja civilnih žrtava rata u RS-u, Dušana Babića, u entitetu bosanskih Srba postoji oko 3,700 civilnih žrtava rata vođenog od 1992. do 1995., ali njemu nije poznato da su protiv Federacije podizane bilo kakve tužbe.

Jedan od problema se sastoji i u tome što u Bosni i Hercegovini ne postoji državni zakon koji reguliše pitanje ratnih reparacija.

U junu prošle godine, bosansko ministarstvo za ljudska prava i izbeglice je pripremilo nacrt zakona o žrtvama torture i civilnim žrtvama rata, ali on tek treba da bude usvojen.

Pomoćnica ministra za ljudska prava i izbeglice, Saliha Đuderija, izjavila je da još uvek postoji veliki broj pitanja oko kojih se dva entiteta ne slažu – „poput onoga ko treba da plaća reparacije i ko treba da štiti prava žrtava – država ili entiteti“.

Po Đuderijinim rečima, nikakav stvarni napredak se u tom pogledu ne očekuje još barem godinu dana. U novembru prošle godine, Komitet Ujedinjenih nacija protiv torture apelovao je na Bosnu i Hercegovinu da usvoji nacrt zakona o žrtvama rata.

Koordinatorica za ljudska prava pri nevladinoj organizaciji TRIAL, Lejla Mamut Abaspahić, tvrdi da je važeći zakon o reparacijama nezadovoljavajući za žrtve rata zbog toga što one, da bi ostvarile pravo na odštetu, moraju da dokažu da nisu radno sposobne i da nemaju drugi izvor prihoda.

„To je protivno međunarodnim standardima, zato što žrtva rata mora biti obeštećena, nezavisno od toga da li je zaposlena ili nije, da li je bogata ili siromašna“, kazala je ona.

Maja Bjelajac izveštava za IWPR iz Banja Luke.

Location: Balkans

Topic: Conflict resolution

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/spor-oko-ratne-od%C5%A1tete-u-bosni>